Powszechny

Dziennik praw krajowych i rządowych

dla

kraju koronnego Galicyi i Lodomeryi wraz z Księstwami Oświecimskiém i Zatorskiém, tudzież z Wielkiém Księstwem Krakowskiém.

Część XVI.

Wydana i rozesłana dnia 8. Czerwca 1852.

Allgemeines

Landes-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kronland Galizien und Lodomerien mit den Herzogthümern Auschwitz und Zator und dem Großherzogthume Krakau.

XVI. Stück.

Ausgegeben und versendet am 8. Juni 1852.

Jahrgang 1852.

81.

Patent cesarski z dnia 23. Marca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XXII., nr. 77, wydana dnia 6. Kwietnia 1852),

obowiązujący w mieście Krakowie i okręgu jego,

mocą którego zaprowadzona zostaje powszechna księga ustaw cywilnych w mieście Krakowie i okręgu jego.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryjacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi, Wielki Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii Windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Ażeby mieszkańców miasta Krakowa i okręgu jego z mieszkańcami sąsiednich krajów koronnych, a mianowicie z mieszkańcami królestw Galicyi i Lodomeryi, z któremi miasto Kraków wraz z okręgiem połączone jest, pod względem tak administracyi jak sądownictwa na równi postawić, także i pod względem postanowień prawa cywilnego; tudzież uznawszy, iż księga ustaw cywilnych, ustalona długoletniem doświadczeniem w innych krajach koronnych cesarstwa Naszego, ze skutkiem zastosowaną być może także i w wspomnionem mieście wraz z okręgiem jego, rozporządzamy po wysłuchaniu Naszej Rady Ministrów i Naszej Rady Stanu, co następuje:

81.

Kaiserliches Patent vom 23. März 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XXII. Stück, Nr. 77, ausgegeben am 6. April 1852),

wirksam für die Stadt Krakau und deren Gebiet,

wodurch das allgemeine bürgerliche Gesetzbuch in der Stadt Krakau und deren Gebiete eingeführt wird.

Wir Franz Joseph der Erste, von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem rc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piazenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg rc.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien rc. rc.

Um die Bewohner der Stadt Krakau und ihres Gebietes in allen, das Privatrecht berührenden Bestimmungen mit den Bewohnern der angrenzenden Kronländer und insbesondere der Königreiche Galizien und Lodomerien, mit welchen die Stadt Krakau nebst Gebiet in Bezug auf Verwaltung und Justizpflege vereiniget ist, gleich zu stellen, und da Wir die Anwendbarkeit des, durch vieljährige Erfahrung in anderen Kronländern Unseres Kaiserreiches erprobten bürgerlichen Gesetzbuches in der gedachten Stadt und deren Gebiete anerkannt haben, verordnen Wir nach Vernehmung Unseres Ministerrathes und nach Anhörung Unseres Reichsrathes, wie folgt:

Począwszy od dnia, w którym sądy nowo-uorganizować się mające, rozpoczną czynności swoje, powszechna księga ustaw cywilnych ogłoszona na dniu 1. Czerwca 1811 r. w innych częściach Naszego Cesarstwa, wraz ze wszystkiemi następnie wydanemi rozporządzeniami, odnoszącemi się do przedmiotów objętych wspomnioną księgą, służyć będzie w mieście Krakowie i okręgu jego za wyłączne prawidło, z uchyleniem wszelkich innych do przedmiotów tegoż powszechnego prawa cywilnego odnoszących się ustaw i zwyczajów, a oraz mieć winna tę samę moc prawa, jaka jej nadaną została w innych częściach Naszego Cesarstwa, w skutek patentu obwieszczającego z dnia 1. Czerwca 1811 r.

Przez zaprowadzenie powszechnej księgi ustaw cywilnych nie zmieniają się ustawy wydane w przedmiocie uwolnienia gruntów i ziemi od ciężaru.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 23. Marca, tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego roku, Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg m. p. **Krauss** m. p.

Z Najwyższego rozkazu:

Ransonnet m. p.

Dyrektor kancelaryi Rady Ministrów.

82.

Patent cesarski z dnia 23. Marca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XXII., nr. 78, wydana dnia 6. Kwietnia 1852),

obowiązujący w mieście Krakowie i okręgu jego,

mocą którego zaprowadzoną zostaje w mieście Krakowie i okręgu jego ustawa o postępowaniu sądowem zachodnio-galicyjska.

My Franciszek Józef pierwszy, z Bożej łaski Cesarz Austryjacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Buko-

Von dem Tage angefangen, an welchem die neu zu organisirenden Gerichte ihre Wirksamkeit beginnen werden, hat das am 1. Juni 1811 in anderen Theilen Unseres Kaiserreiches kundgemachte allgemeine bürgerliche Gesetzbuch sammt allen, auf Gegenstände desselben sich beziehenden nachträglichen Verordnungen in der Stadt Krakau und deren Gebiete anstatt aller anderen, auf Gegenstände dieses allgemeinen bürgerlichen Rechtes sich beziehenden Gesetze und Gewohnheiten, allein zur Richtschnur zu dienen, und soll eben die gesetzliche Kraft haben, welche durch das Kundmachungs-Patent vom 1. Juni 1811 demselben in anderen Theilen Unseres Kaiserreiches beigelegt worden ist.

Durch die Einführung des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches werden die erlassenen Gesetze über die Entlastung von Grund und Boden nicht beirrt.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am 23. März im Achtzehnhundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph.

F. Schwarzenberg m. p. **Krauß** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

Kanzlei-Direktor des Ministerrathes.

82.

Kaiserliches Patent vom 23. März 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XXII. Stück, Nro. 78, ausgegeben am 6. April 1852),

wirksam für die Stadt Krakau und deren Gebiet,

womit die westgalizische Gerichtsordnung in der Stadt Krakau und deren Gebiete eingeführt wird.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem ꝛc.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothrin-

winy; Wielki Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski; Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnej i Dolnej Luzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii Windyjskiej, Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Chcąc zaprowadzić jednostajne postępowanie w sądach miasta Krakowa i okręgu jego, zgodne z postępowaniem w sądach innych krajów koronnych, a mianowicie w sądach królestw Galicyi i Lodomeryi, z któremi rzeczone miasto wraz z okręgiem swym połączone jest w jeden kraj koronny, i uznawszy oraz zupełną dla miasta Krakowa i okręgu jego stosowność postępowania sądowego w rzeczonych obojgu królestwach istniejącego, po wysłuchaniu Naszej Rady Ministrów i Naszej Rady państwa, stanowimy co następuje:

Artykuł I.

Z dniem, w którym rozpoczną działanie swoje sądy nowo-uorganizować się mające, wchodzą w życie jako normy, w Krakowie i okręgu jego wyłącznie obowiązujące: Ustawa postępowania sądowego przepisana patentami z dnia 19. Grudnia 1796 *) dla Galicyi zachodniej, a z dnia 15. Stycznia 1807 **) dla Galicyi wschodniej, wraz z przepisami i objaśnieniami następnie wydanemi, do tejże ustawy sądowej odnoszącemi się, mianowicie wraz z przepisem wydanym co do sumarycznego postępowania w pomniejszych sprawach prawnych, a ogłoszonym dekretem kancelaryi nadwornej z dnia 2. Grudnia 1845 ***) i z przepisem prowizorycznym co do postępowania w sporach o naruszenie posiadania, wydanym w rozporządzeniu Naszem z dnia 27. Października 1849 ****), tudzież ustawą o postępowaniu sądowem w sprawach wekslowych, wydana rozporządzeniem z dnia 25. Stycznia 1850 nr. 52 Dz. pr. p., jedna i druga służące w miejsce wszelkich innych ustaw i zwyczajów, do przedmiotów rzeczonego postępowania odnoszących się.

---

*) Zbiór ustaw sądowych z roku 1796 nr. 329, str. 149.

**) Zbiór ustaw sądowych z roku 1807 nr. 797, str. 91.

***) Zbiór politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 73, rok 1845, nr. 147, str. 191, (Zbiór ustaw prowincyjonalnych dla Galicyi z roku 1846, nr. 1, str. 2).

****) Dziennik praw państwa z roku 1849, nr. 12, str. 14.

gen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piazenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Teschen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien ꝛc. ꝛc.

Zur Herstellung eines gleichförmigen Verfahrens bei den Gerichten in der Stadt Krakau und deren Gebiete, mit jenen bei Gerichten anderer Kronländer und insbesondere der Königreiche Galizien und Lodomerien, mit welchen jene Stadt nebst Gebiet zu einem Kronlande vereiniget ist, und da Wir die Anwendbarkeit des in den genannten zwei Königreichen bestehenden gerichtlichen Verfahrens in der Stadt Krakau und deren Gebiete anerkannt haben, verordnen Wir nach Vernehmung Unseres Ministerrathes und nach Anhörung Unseres Reichsrathes, wie folgt:

Artikel I.

Von dem Tage angefangen, an welchem die neu zu organisirenden Gerichte ihre Wirksamkeit beginnen werden, hat in der Stadt Krakau und deren Gebiete die mittelst der Patente vom 19. Dezember 1796 *) für Westgalizien, und am 15. Jänner 1807 **) für Ostgalizien vorgeschriebene Gerichtsordnung, sammt den seither erflossenen, auf diese Gerichtsordnung Bezug nehmenden Vorschriften und Erläuterungen, insbesondere der mit Hofkanzlei-Dekrete vom 2. Dezember 1845 ***) bekannt gegebenen Vorschrift über das summarische Verfahren für geringere Rechtssachen und der mit Unserer Verordnung vom 27. Oktober 1849 ****) ertheilten provisorischen Vorschrift über das Verfahren in Besitzstörungs-Streitigkeiten, wie auch die durch die Verordnung vom 25. Jänner 1850 Nr. 52 Reichs-Gesetzblatt, erlassene Vorschrift über das Verfahren in Wechselsachen, anstatt aller anderen, auf Gegenstände dieser Gerichtsordnung sich beziehenden Gesetze und Gewohnheiten als allein bindende Norm zu gelten.

---

*) J. G. S. v. J. 1796, Nr. 329, Seite 149.

**) J. G. S. v. J. 1807, Nr. 797, Seite 91.

***) Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, 73 Band, J. 1845, Nr. 147, S. 191, (Provinzial-Gesetzsammlung für Galizien vom Jahre 1846, Nr. 1, Seite 2).

****) Reichs-Gesetzblatt v. J. 1849, Nr. 12, Seite 14.

Artykuł II.

Co się tycze sporów prawnych cywilnych, które przy wejściu w życie ustaw w artykule I. wyszczególnionych są przedmiotem rozprawy, lub znajdują się na drodze egzekucyi, przestrzegać należy przepisów zawartych w artykułach następnych.

Artykuł III.

Spory cywilne, które w chwili wejścia w życie ustawy postępowania sądowego nie są jeszcze wyrokiem ostatecznym pierwszej instancyi rozstrzygnione, ani też tak dalece załatwione, iżby już nastąpić mogło orzeczenie wyrokiem stanowczym, uważane będą jako pod rozprawę nie wprowadzone, i wolno będzie powodowi wynieść na nowo skargę swą we formach, ustawą postępowania sądowego wskazanych.

Pozostawia się atoliż stronom prawo utrzymać i w nowym postępowaniu z mocą środków dowodzących wysłuchania świadków, naoczne obejrzenia miejsc i wywody stanu rzeczy przez biegłych w dawniejszym toku sprawy prowadzone, na które też stosownie do ustawy postępowania sądowego należyty wzgląd będzie miany, jak dalece takowe uchodzą za ważne już wedle ustaw dawniejszych.

By jednak w mocy utrzymać prawa względem przerwy ciągu przedawnienia, nabyte podług dawniejszych ustaw w skutek dawniejszej skargi lub pozwu strony zaskarzonej, musi nowa skarga w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia działalności ustawy postępowania sądowego, o tyle pewniej być wyniesioną, ile że ugasłby w przeciwnym razie wyż rzeczony prawny skutek skargi dawniejszej lub pozwu.

Artykuł IV.

Spory cywilne w instancyi pierwszej do końca tak dalece już doprowadzone, iżby wydany być mógł wyrok na nie bez przypuszczenia wszelkiego dalszego wywodu pismiennego lub słownego, rozstrzygnie sędzia z zachowaniem formy, jaką przepisuje ustawa nowego postępowania sądowego.

Wyroki wystawiane i doręczane być winny wedle przepisów postępowania sądowego.

Artykuł V.

Wyrok instancyi pierwszej lub wyższej, wedle dotychczasowych ustaw już orzeczony, lecz jeszcze nie wystawiony, wydany będzie przez nowy sąd pierwszej instancyi, który miał sobie poruczone do zachowania księgi sentencyjne, wedle dotychczasowych ustaw prowadzone, jeżeli jedna lub druga z stron spór wiodących prosi o wyciąg onegoż w ciągu sześciu miesięcy, licząc od dnia działalności postępowania sądowego.

Artikel II.

In Bezug auf Rechtsstreitigkeiten, welche bei dem Eintritte der Wirksamkeit der im Artikel I. bezeichneten Gesetze in der Verhandlung oder in der Exekuzion schweben, sind die in den nachfolgenden Artikeln enthaltenen Vorschriften zu beobachten.

Artikel III.

Rechtsstreitigkeiten, welche bei dem Eintritte der Wirksamkeit der Gerichtsordnung in erster Instanz mittelst Endurtheiles noch nicht entschieden, oder nicht so weit verhandelt sind, daß darüber durch Endurtheil entschieden werden kann, sind als nicht verhandelt anzusehen, und es steht dem Kläger frei, seine Klage in der, durch die Gerichtsordnung vorgeschriebenen Form zu erneuern.

Die Parteien sind jedoch berechtiget, die während des früheren Rechtsstreites aufgenommenen Zeugenverhöre, Ortsbesichtigungen und Befunde von Kunstverständigen als Beweismittel in dem neuen Rechtsstreite geltend zu machen, und dieselben sind, insoweit sie nach den früheren Gesetzen für giltig zu halten sind, nach Maßgabe der Gerichtsordnung zu berücksichtigen.

Um jedoch die durch die frühere Klage oder durch die Ladung des Belangten in Bezug auf die Unterbrechung der Verjährung nach den früheren Gesetzen erworbenen Rechte aufrecht zu erhalten, muß die neue Klage binnen drei Monaten, vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung an gerechnet, so gewiß angebracht werden, als sonst obige Rechtswirkung der früheren Klage oder Ladung erloschen wäre.

Artikel IV.

Die in erster Instanz in der Art zu Ende geführten Rechtsstreite, daß darüber ein Spruch ohne Zulassung einer weiteren Schrift oder Rede gefällt werden kann, sind von dem neuen Richter mit Beobachtung der in der Gerichtsordnung vorgeschriebenen Form zu entscheiden.

Die Urtheile sind nach Vorschrift der Gerichtsordnung auszufertigen und zuzustellen.

Artikel V.

Ein nach den bisherigen Gesetzen geschöpftes, aber noch nicht ausgefertigtes Urtheil der ersten oder einer höheren Instanz ist von dem neuen Gerichte erster Instanz, welchem die nach den bisherigen Gesetzen geführten Sentenzenbücher zur Aufbewahrung übergeben werden, auszufertigen, wenn eine oder die andere der streitenden Parteien binnen sechs Monaten vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung um dessen Ausfertigung bittet.

Prożby o wydanie wyroku po rzeczonym terminie dopiero podane, mają być odrzucone, a wyroki w tej mierze zapadłe, uważane być winny jako nie orzeczone.

Wszakże pomimo to pozostają w nienaruszonej niniejszem mocy wszelkie umowy lub ugody, jakie zawarły między sobą strony co do rzeczy przedmiot sporu stanowiącej.

Artykuł VI.

Jeżeli prośba o wspomniony wyciąg wyroku w należytym przepisanym czasie jest podaną, lecz nie ma podpisu stron obudwóch, ani nie zawiera wyszczególnień dotychczasowemi ustawami przepisanych co do stanu sprawy i sporu (qualités), wyznaczyć należy termin sądowy na czas krótki, i po wysłuchaniu stron zawyrokować przez relacyję, przeciw której zostawiony rekurs wolny.

Po należytem ustanowieniu stanu sprawy i sporu (qualités), będzie wyrok z wymienieniem sądu orzekającego i z oznaczeniem oraz dnia, na którym zapadł, wydany, i stronom lub zastępcom ich podług przepisu ustawy postępowania sądowego doręczony.

Jeżeliby stan sprawy i sporu nie mógł być jasno wyłuszczony z uchyleniem wszelkich wątpliwości, natedy wyciąg wyroku zasadzać się winien li tylko na wydaniu autentycznego odpisu wyroku wraz z powodami jego, zamieszczonego w księdze sentencyjnej.

Artykuł VII.

Wyroki zaoczne, przeciw którym jeszcze przed działalnością ustawy postępowania sądowego opozycyję wedle dotychczasowych ustaw założono, której jednak jeszcze nie rozstrzygniono, tudzież wyroki zapadłe wprawdzie ale jeszcze nie doręczone, niemniej wyroki zaoczne w ciągu sześciu miesięcy, licząc od orzeczenia takowych, nieegzekwowane, uważane będą jakoby nie były wydane; a oraz i spór przedmiotem ich będący, miany będzie za niewytoczony.

Powodowi zostawiona wolność wyniesienia nowej skargi podług ustawy postępowania sądowego, a to dla utrzymania prawnych skutków skargi dawniejszej co do przerwy przedawnienia, w przeciągu czasu w art. III. wyznaczonego.

Przedsięwzięte tymczasem według dawniejszych ustaw akta egzekucyjne, utrzymają się w swej mocy jako prowizoryczne środki zabezpieczenia, jeżeli skarga na nowo będzie wyniesioną w ciągu dni 30.

Artykuł VIII.

Przeciw wyrokom zaocznym w dawniejszych sądach pierwszej instancyi zapadłym i doręczonym, przeciw którym nie ugasła już moc środka prawnego opo-

Die nach dieser Frist eingereichten Gesuche um Ausfertigung eines Urtheiles sind zurückzuweisen, und die erflossenen diesfälligen Urtheile sind als nicht geschöpft zu betrachten.

Doch bleiben alle von den Parteien über den Streitgegenstand getroffenen Verabredungen oder geschlossenen Vergleiche unberührt.

Artikel VI.

Ueber ein in der vorgeschriebenen Frist überreichtes Gesuch um eine solche Ausfertigung ist, wenn das Gesuch nicht von beiden Parteien unterfertiget ist und in demselben die nach den bisherigen Gesetzen erforderlichen Erläuterungen (Qualitäten) nicht enthalten sind, eine Tagsatzung auf kurze Zeit zur Bestimmung dieser Umstände festzusetzen und nach Anhörung der Parteien ist durch Bescheid, gegen welchen der Rekurs freisteht, zu entscheiden.

Nach Feststellung der Erläuterungen (Qualitäten) ist das Urtheil unter Angabe des Gerichtes, welches dasselbe erlassen hat, und mit Bezeichnung des Tages, an welchem dasselbe erflossen ist, auszufertigen und den Parteien oder ihren Vertretern nach Vorschrift der Gerichtsordnung zuzustellen.

Können die Erläuterungen nicht außer Zweifel gesetzt werden, so hat die Ausfertigung des Urtheiles lediglich in der Hinausgabe einer authentischen Abschrift des in dem Sentenzenbuche enthaltenen Urtheiles und der Beweggründe zu bestehen.

Artikel VII.

Kontumaz-Urtheile, gegen welche noch vor der Wirksamkeit der Gerichtsordnung eine Opposizion nach den bisherigen Gesetzen eingelegt worden ist, worüber jedoch noch nicht entschieden wurde, so wie die zwar gefällten, aber noch nicht zugestellten, oder binnen sechs Monaten nach deren Fällung nicht zur Exekuzion gebrachten Kontumaz-Urtheile sind als nicht erlassen und der Rechtsstreit als nicht verhandelt zu betrachten.

Dem Kläger steht frei, nach Vorschrift der Gerichtsordnung eine neue Klage anzustrengen, welche zur Erhaltung der Rechtswirkung der früheren Klage in Bezug auf die Unterbrechung der Verjährung binnen der in dem Artikel III. festgesetzten Frist zu überreichen ist.

Die mittlerweile nach den früheren Gesetzen vorgenommenen Exekuzions-Akte bleiben als provisorische Sicherstellungsmittel aufrecht, wenn die Klage binnen 30 Tagen erneuert wird.

Artikel VIII.

Gegen die von den früheren Gerichten erster Instanz geschöpften und zugestellten Kontumaz-Urtheile, gegen welche das nach den bisherigen Gesetzen übliche Rechtsmittel

życyi, zwyczajnego podług dawniejszych ustaw, należy opozycyję w ciągu dni 14. od dnia działalności ustawy postępowania sądowego, na pismie podać do tego sądu pierwszej instancyi, który wedle przepisów o zakresie działalności władz sądowych, powołanym jest do rozprawy i rozstrzygnienia sporu naocznie zawyrokowanego. Prośbę takową traktować i zrezolwować należy wedle §. 29. ustawy o postępowaniu sądowem.

Jeżeli opozycyję uznano za przypuszczalną, uważany będzie wyrok zaoczny za niewydany, a przedmiot sporu za niewytoczony do rozprawy, z zostawieniem powodowi odnowienia skargi, stosownie do art. VII.

Artykuł IX.

Przeciw wyrokom w dotychczasowych sądach pierwszej instancyi zapadłym, a w moc prawa jeszcze nieweszłym, zgłosić się winno do sądu przyzwoitego instancyi pierwszej, apelacyję, na pismie, w ciągu dni 90, licząc od dnia działalności ordynacyi sądowej, alboteż od dnia wręczenia wyroku, później może nastąpionego.

Wraz ze zgłoszeniem apelacyi lub też oddzielnie, mogą w wyż wyznaczonym terminie podane być zażalenia z prowadzeniem oraz nowości, jakieby miejsce mieć mogły wedle ustaw dotychczasowych.

Apelacyja dopiero po upływie wyż rzeczonego terminu zgłoszona, ma być traktowaną wedle przepisów postępowania sądowego w tej mierze §§. 332 i 334 wskazanego.

Artykuł X.

Na założoną w ten sposób apelacyję, winien sąd pierwszej instancyi zawezwać przed siebie strony obie: od strony przeciwnej ekscepcyję, a jeżeli ta zawiera w sobie nowe dowody, od apelanta ostatnią odpowiedź (replikę), od apelata zaś duplikę czyli przeciwną odpowiedź ostatnią do protokółu wziąć, tudzież nie tylko akta i dokumenta przed pierwszego sędzię wytoczone, do jednego a tego samego sporu odnoszące się, lecz też i pisma apelacyjne spisać i takowe należycie uporządkowane, sędziemu drugiej instancyi przedłożyć.

Jeżeli czynność ta nie może być odbytą w jednym terminie sądowym, albo jeżeli apelat nie może odwodu swego złożyć do rzeczonego terminu wyznaczonego, nastąpić ma stosowne odroczenie terminu.

Spór wszczęty przy spisie aktów, z powodu czy ma miejsce założenie którego z aktów lub dokumentów, rozstrzygnie sąd pierwszej instancyi przez rezolucyję po sumarycznem wysłuchaniu stron obu.

Sędzia w takim razie wytrzymać winien złożenie aktów aż do prawomocności rezolucyi.

der Opposizion nicht bereits erloschen ist, ist die Opposizion binnen 14 Tagen vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung mittelst einer schriftlichen Eingabe bei demjenigen Gerichte erster Instanz zu überreichen, welches nach den Vorschriften über den Wirkungskreis der Gerichtsstellen zur Verhandlung und Entscheidung der Streitsache, in welcher das Kontumaz-Urtheil erflossen, kompetent ist. Ueber eine solche Eingabe ist nach Vorschrift des §. 29 der Gerichtsordnung zu verfahren und zu erkennen.

Wird die Opposizion für zuläßig erklärt, so ist das Kontumaz-Urtheil für nicht erlassen und die Streitsache für nicht verhandelt anzusehen und steht dem Kläger frei, die Klage in Gemäßheit des Artikel VII. zu erneuern.

Artikel IX.

Gegen Urtheile, die von den bisherigen Gerichten erster Instanz geschöpft worden und noch nicht in Rechtskraft erwachsen sind, ist die Appellazion binnen 90 Tagen, vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung, oder vom Tage der etwa später erfolgten Zustellung der Urtheiles an gerechnet, bei dem zuständigen Gerichte erster Instanz schriftlich anzumelden.

Mit der Appellazions-Anmeldung können die Beschwerden zugleich oder abgesondert in der obigen Frist überreicht und darin jene Neuerungen eingebracht werden, welche nach den bisherigen Gesetzen zulässig waren.

Eine nach Ablauf der obigen Frist überreichte Appellazions-Anmeldung der Beschwerde ist nach den Vorschriften der Gerichtsordnung (§§. 332 und 334) zu behandeln.

Artikel X.

Ueber eine auf diese Art ergriffene Appellazion hat das Gericht erster Instanz beide Parteien vorzuladen, von dem Gegner die Einrede, und wenn diese neue Behelfe enthält, von dem Appellanten eine Schlußrede, dann von dem Appellaten eine Gegenschlußrede zu Protokoll zu nehmen, sowohl die bei dem vorigen ersten Richter verhandelten, auf denselben Rechtsstreit Bezug habenden Akte und Urkunden, als auch die Appellazionsschriften zu verzeichnen und die so geordneten Akten dem Richter zweiter Instanz vorzulegen.

Kann diese Amtshandlung nicht bei einer Tagsatzung vorgenommen werden, oder kann der Appellat seine Einrede bei derselben nicht erstatten, so ist eine angemessene Frist-Erstreckung zu gestatten.

Ein bei der Verzeichnung der Akten über die Zulässigkeit der Legung irgend eines Aktenstückes oder einer Urkunde entstandener Streit ist vom Gerichte erster Instanz nach summarischer Vernehmung beider Parteien mittelst eines Bescheides zu erledigen.

Mit der Vorlegung der Akten hat der Richter inne zu halten, bis dieser Bescheid in Rechtskraft erwachsen ist.

Artykuł XI.

Przeciw wyrokom dotychczasowych sądów drugiej instancyi, nie weszłym jeszcze w prawomocność, któremi zmienione zostały wyroki instancyi pierwszej, wolno stronom zgłosić rewizyję i podać zażalenia swe w ciągu dni 14, licząc od dnia wejścia w życie regulaminu sądowego; albo też od dnia rozstrzygnienia sądu wyższego.

Na toż zgłoszenie i zażalenie wyznaczy sąd termin, na którym strona przeciwna odwód swój założyć będzie winna. W pismach rewizyjnych nie wolno wyprowadzać żadnych nowych wniosków.

Co się tycze spisu i przedłożenia aktów, rozprawy i rozstrzygnienia sporu o założenie którego z aktów, zastosowane będą przepisy pod art. X. wydane.

Artykuł XII.

Nie ma miejsca oddzielne toczenie sporu o przypuszczalność apelacyi lub rewizyi. Wywody stron co do tego, przyjęte będą do pism apelacyjnych i rewizyjnych.

Tylko sędzia wyższy stanowić będzie o przypuszczalności środka prawnego, a skoro uzna moc jego, natychmiast zawyrokować ma w przedmiocie głównym.

Artykuł XIII.

W ten sam sposób, jak w wyż rzeczonych artykułach wskazano, postępować należy także we wszystkich sporach, znajdujących się w chwili działalności nowej ustawy sądowej, w dalszym toku instancyi, atoliż nie doprowadzonych jeszcze do końca tak dalece, iżby wydanym być mógł w przedmiocie takowych wyrok ostateczny sądu instancyi II. lub III., bez dalszego wywodu pismiennego lub słownego. W takich tedy razach apelacyja lub rewizyja ma być odnowiona.

Termina jednak w poprzednich artykułach wyznaczone, liczyć należy od dnia doręczenia rezolucyi, którą strony przez sąd pierwszej instancyi uwiadomione zostały o przeszkodzie stojącej w drodze wydania wyroku wyższej instancyi.

Artykuł XIV.

Co się zaś tycze sporów cywilnych, które przy wejściu ustawy sądowej w instancyi II. i III. do końca tak dalece były doprowadzone, iżby już bez wszelkiej dalszej rozprawy co do takowych wyrok ostateczny mógł być wydany, mają być załatwione wyrokiem sądów nowych właściwych

Artikel XI.

Gegen noch nicht in Rechtskraft erwachsene Urtheile der bisherigen Gerichte zweiter Instanz, wodurch die Urtheile erster Instanz abgeändert wurden, steht den Parteien die Revisionsanmeldung und die Ueberreichung von Beschwerden binnen 14 Tagen vom Eintritte der Wirksamkeit der Gerichtsordnung, oder vom Tage der obergerichtlichen Entscheidung frei.

Ueber diese Anmeldung und die Beschwerden hat das Gericht eine Tagsatzung anzuordnen, bei welcher vom Gegner die Einrede zu erstatten ist. In den Revisionsschriften dürfen keine Neuerungen beigebracht werden.

In Bezug auf Verzeichnung und Vorlegung der Akten, Verhandlung und Entscheidung eines Streites, über die Legung eines Aktenstückes gelten die unter X. gegebenen Vorschriften.

Artikel XII.

Eine abgesonderte Streitverhandlung über die Zuläßigkeit einer Appellazion oder Revision findet nicht Statt. Die hierauf sich beziehenden Ausführungen der Parteien sind in die Appellazions- und Revisionsschriften aufzunehmen.

Nur der höhere Richter hat über die Zuläßigkeit des Rechtsmittels zu entscheiden, und wenn er dieselbe anerkennt, sogleich in der Hauptsache zu erkennen.

Artikel XIII.

Auf die in den vorhergehenden Artikeln bezeichnete Art ist auch in allen Streitigkeiten zu verfahren, welche bei dem Eintritte der Wirksamkeit der neuen Gerichtsordnung sich im weiteren Rechtszuge befinden, jedoch noch nicht in der Art zu Ende gebracht sind, daß darüber von dem Gerichte II. oder III. Instanz ein Endurtheil ohne weitere Schrift oder Rede geschöpft werden kann. Es ist daher in diesen Fällen die Appellazion oder Revision zu erneuern.

Die in den vorhergehenden Artikeln festgesetzten Fristen sind aber von dem Tage der Zustellung des Bescheides zu rechnen, wodurch die Parteien von dem Gerichte erster Instanz von dem Hindernisse der Urtheilsfällung in höherer Instanz verständiget wurden.

Artikel XIV.

Ueber die Rechtsstreite dagegen, welche bei dem Eintritte der Wirksamkeit der Gerichtsordnung in II. und III. Instanz in der Art zu Ende gebracht sind, daß darüber ohne eine weitere Verhandlung ein Endurtheil geschöpft werden kann, ist dasselbe von den zuständigen neuen Gerichten zu schöpfen.

Artykuł XV.

Przeciw rezolucyjom lub zarządzeniom sądów nieprawomocnym, zostawiony stronom rekurs wolny do sędziego wyższego.

Rekurs ten atoliż do sędzi wyższego, założony być musi w dni 14 od dnia działalności nowego postępowaria sądowego, albo też od dnia później może nastąpionego doręczenia rezolucyi obciążającej. Opóźniony, jako bezskuteczny będzie odrzucony.

Artykuł XVI.

Przeciw wyrokowi wedle dawniejszych ustaw zapadłemu, który został prawomocnym przed działalnością nowej ordynacyi sądowej, miejsce mają te tylko środki prawne, których już dawniejsze ustawy dozwalały. Tylko że środki takowe przeprowadzone być winny we formach ustawą postępowania sądowego przepisanych.

Artykuł XVII.

O egzekucyję na podstawie prawomocnych wyroków sądów dotyczących, z dniem działalności ordynacyi sądowej upraszać i takowej dozwalać należy tylko na mocy przepisu tejże.

Stopnie egzekucyjne podług dawniejszych ustaw już dozwolone, lecz jeszcze nie wykonane, przeprowadzone być winny podług przepisu ordynacyi sądowej. Jeżeli zaś w skutek dozwolonej sprzedaży dobra nieruchomego, edykt licytacyjny został ogłoszony, licytacyja jednak jeszcze nie nastąpiła, ma nowy edykt licytacyjny wedle przepisów ustawy sądowej być wydany, wedle którejto i sprzedaż i wszelkie dalsze kroki przeprowadzone być winny.

Artykuł XVIII.

Upadłości (konkursa) wprowadzone w chwili działalności ustawy postępowania sądowego, przeprowadzone będą co się tycze form postępowania podług tejże ustawy sądowej, jeżeli nie upłynął jeszcze termin dla wierzycieli wyznaczony do zgłoszenia pretensyj.

Jeżeli zaś upłynął już termin rzeczony, obowiązany będzie sąd do pertrakcyi upadłości powołany, tak co się tycze stanu masy upadłości i rozprawy, jak co do środków, jakieby do spiesznego przeprowadzenia upadłości miały być jeszcze zarządzone, wysłuchać komisarzy sądowych przez dawniejszy sąd ustanowionych, ajentów i syndyków, równie jak wszystkich wierzycieli, którzy należytości swe już zgłosili, tudzież ugodę tentować, a gdyby ta do skutku nie przy-

Artikel XV.

Gegen nicht in Rechtskraft erwachsene Bescheide oder Anordnungen der bisherigen Gerichte steht den Parteien das Rechtsmittel des Rekurses an den höheren Richter frei.

Der Rekurs ist jedoch binnen 14 Tagen, vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung oder der etwa später erfolgten Zustellung des beschwerenden Bescheides, bei dem höheren Richter zu überreichen. Der verspätete ist erfolglos zurückzuweisen.

Artikel XVI.

Gegen ein nach den früheren Gesetzen geschöpftes, und noch vor der Wirksamkeit der Gerichts-Ordnung in Rechtskraft erwachsenes Urtheil finden nur jene Rechtsmittel Statt, welche nach den früheren Gesetzen zulässig waren. Diese Rechtsmittel müssen jedoch in der durch die Gerichtsordnung vorgeschriebenen Form geltend gemacht werden.

Artikel XVII.

Die Exekuzion auf Grund rechtskräftiger Urtheile der bisherigen Gerichte ist vom Tage der Wirksamkeit der Gerichtsordnung nur nach Vorschrift dieser anzusuchen und zu bewilligen.

Die nach den früheren Gesetzen schon bewilligten, aber noch nicht in Vollzug gesetzten Exekuzionsgrade sind nach Vorschrift der Gerichtsordnung zu vollstrecken; wenn jedoch in Folge des bewilligten Verkaufes eines unbeweglichen Gutes schon ein Feilbietungs-Edikt kundgemacht, die Feilbietung aber noch nicht erfolgt wäre, so ist ein neues Feilbietungs-Edikt nach Anordnung der Gerichtsordnung zu erlassen und dieser gemäß bei der Veräußerung und den nachfolgenden Schritten vorzugehen.

Artikel XVIII.

Die bei dem Eintritte der Wirksamkeit der Gerichtsordnung anhängigen Konkurse sind, wenn die den Gläubigern zur Anmeldung ihrer Forderungen festgesetzte Frist noch nicht verstrichen ist, in Absicht auf die Formen des Verfahrens nach der Gerichtsordnung zu verhandeln.

Ist aber die gedachte Frist schon abgelaufen, so hat das zur Verhandlung des Konkurses zuständige Gericht die von dem früheren Gerichte bestellten Gerichtskommissäre, Agenten und Syndiker, gleichwie alle Gläubiger, welche ihre Forderungen bereits angemeldet haben, über den Stand der Konkursmasse und der Verhandlung, so wie über die zur schleunigen Beendigung des Konkurses etwa noch zu treffenden Einleitungen zu vernehmen, einen Vergleich zu versuchen, und wenn dieser nicht zu Stande

szła, wedle ustawy postępowania sądowego dalsze środki potrzebne do spiesznego przeprowadzenia rozprawy konkursowej zarządzić, i o nich wszystkich interesentów uwiadomić.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu dnia 23. Marca w roku Pańskim tysiąc ośmset pięćdziesiątym drugim, Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg m. p. **Krauss** m. p.

Z Najwyższego rozkazu:

Ransonnet m. p.

Dyrektor kancelaryi Rady Ministrów.

83.

Cesarski patent z dnia 23. Marca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XXII., nr. 79, wydana dnia 6. Kwietnia 1852),

obowiązujący w mieście Krakowie i okręgu jego,

mocą którego zaprowadzone zostają w mieście Krakowie i okręgu jego przepisy powszechnej księgi ustaw cywilnych co do prawa małżeńskiego, tudzież przepisy o postępowaniu w sporach małżeńskich, z dniem czternastym od ogłoszenia niniejszej ustawy w Dzienniku praw państwa.

My Franciszek Józef pierwszy,

z Bożej łaski Cesarz Austryjacki;

Król Węgierski i Czeski, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Slawonii, Galicyi, Lodomeryi i Illiryi; Król Jerozolimy i t. d.; Arcyksiąże Austryi; Wielki-Książe Toskany i Krakowa; Książe Lotaryngii, Solnogrodu, Styryi, Karyntyi, Krainy i Bukowiny; Wielki-Książe Siedmiogrodu; Margrabia Morawii; Książe Górnego i Dolnego Szląska, Modeny, Parmy, Piacency i Gwastalli, Oświecima i Zatora, Cieszyna, Fryjulu, Raguzy i Zadry; uksiążęcony Hrabia Habsburga, Tyrolu, Kiburga, Gorycyi i Gradyski;

kömmt, nach Vorschrift der Gerichtsordnung die zur schnellen Beendigung der Konkurs-verhandlung weiter erforderlichen Maßregeln anzuordnen und hievon alle Betheiligten zu verständigen.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am 23. März im achtzehnhundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg m. p. **Krauß** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

Kanzlei-Direktor des Ministerrathes.

83.

Kaiserliches Patent vom 23. März 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XXII. Stück, Nro. 79, ausgegeben am 6. April 1852),

wirksam für die Stadt Krakau und deren Gebiet,

wodurch die Vorschriften des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches über das Eherecht und die Vorschriften über das Verfahren in Ehestreitigkeiten für die Stadt Krakau und deren Gebiet am vierzehnten Tage nach dem Erscheinen dieses Gesetzes im Reichs-Gesetzblatte in Wirksamkeit gesetzt werden.

Wir Franz Joseph der Erste,

von Gottes Gnaden Kaiser von Oesterreich; König von Hungarn und Böhmen, König der Lombardei und Venedigs, von Dalmazien, Kroazien, Slavonien, Galizien, Lodomerien und Illirien, König von Jerusalem &c.; Erzherzog von Oesterreich; Großherzog von Toskana und Krakau; Herzog von Lothringen, von Salzburg, Steier, Kärnthen, Krain und der Bukowina; Großfürst von Siebenbürgen; Markgraf von Mähren; Herzog von Ober- und Nieder-Schlesien, von Modena, Parma, Piazenza und Guastalla, von Auschwitz und Zator, von Te-

Książe Trydentu i Bryksenu; Margrabia Górnej i Dolnej Łuzacyi i na Istryi; Hrabia Hohenembsu, Feldkirchu, Bregencu, Sonnenberga i t. d.; Pan Tryjestu, Kattary i na Marchii Windyjskiej; Wielki Wojewoda województwa Serbii i t. d. i t. d.

Zważywszy, iż ważna instytucyja małżeństwa nie doznaje w ustawach obowiązujących obecnie w mieście Krakowie i jego okręgu tej opieki prawnej, której wymaga świętość jej i wpływ na dobro społeczeństwa, widzimy się spowodowani, po wysłuchaniu zdania Naszej Rady Ministrów i Naszej Rady państwa rozporządzić, co następuje:

I.

Kontrakty małżeńskie zawarte ważnie na mocy ustaw obowiązujących obecnie w mieście Krakowie i okręgu jego, uważane będą i nadal za ważne pod względem skutków cywilnych. Z dniem czternastym po ogłoszeniu niniejszego patentu w Dzienniku praw państwa, ustaje atoliż moc prawa wszystkich ustaw i zwyczajów o małżeństwie, obowiązujących w wyżwspomnionych częściach kraju; a natomiast służyć mają za wyłączne prawidło co do prawa małżeńskiego przepisy, objęte w powszechnej księdze ustaw cywilnych, równie jak w odnoszących się do niego rozporządzeniach późniejszych.

II.

Wydając niniejsze rozporządzenie, jesteśmy dobrze zaufani w sposobie myślenia poddanych Naszych, którzy pod opieką dotychczasowych ustaw krakowskich śluby małżeńskie zawarli, że wyznawcy różnych konfesyj przy tak ważnym kroku życia, albo już wypełnili obowiązki religii i sumienia, albo później wypełnić takowych nie omieszkają.

III.

Wszystkie sprawy czy to już wiszące, czy też w przyszłości się wydarzyć mogące, w których rzecz idzie albo o rozwiązanie małżeństwa (rozwód), albo też o rozdział co do spólnego pożycia (separacyję od stołu i łoża), rozstrzygane będą wyłącznie według przepisów objętych w powszechnej księdze ustaw cywilnych, bez względu na prawodawstwo, pod którem małżeństwo zawarte zostało.

Małżonkowie na mocy ustaw dotychczasowych już rozwiązani, a na nowo z sobą jeszcze nie zaślubieni, którym atoliż wolno jest pobrać się powtórnie, mogą wtedy, i o tyle tylko przystąpić do zawarcia nowych ślubów małżeńskich

schen, Friaul, Ragusa und Zara; gefürsteter Graf von Habsburg, von Tirol, von Kyburg, Görz und Gradiska; Fürst von Trient und Brixen; Markgraf von Ober- und Nieder-Lausitz und in Istrien; Graf von Hohenembs, Feldkirch, Bregenz, Sonnenberg ꝛc.; Herr von Triest, von Kattaro und auf der windischen Mark; Großwoiwod der Woiwodschaft Serbien ꝛc. ꝛc.

finden Uns in der Erwägung, daß dem wichtigen Institute der Ehe durch die in der Stadt Krakau und deren Gebiete noch gegenwärtig bestehenden Gesetze nicht derjenige Schutz des Staates zu Theil wird, den die Heiligkeit und der Einfluß desselben auf die bürgerliche Wohlfahrt fordern, bewogen, nach Vernehmung Unseres Ministerrathes und nach Anhörung Unseres Reichsrathes, zu verordnen:

I.

Die nach den gegenwärtigen Gesetzen in der Stadt Krakau und deren Gebiete giltig eingegangenen Eheverträge werden in Ansehung ihrer bürgerlichen Wirkungen fortan als giltig anerkannt.

Am vierzehnten Tage, nachdem das gegenwärtige Patent in dem Reichs-Gesetzblatte erschienen seyn wird, werden jedoch die bisher in dem genannten Ländertheile in Bezug auf das Eherecht geltenden Gesetze und Gewohnheiten außer Wirksamkeit gesetzt, und sollen an deren Stelle die, in dem allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche und in den bezüglichen nachträglichen Verordnungen über das Eherecht enthaltenen Vorschriften allein zur Richtschnur dienen.

II.

Indem Wir diese Anordnung treffen, hegen Wir das volle Vertrauen zu den Gesinnungen Unserer Unterthanen, welche unter dem Schutze der bisherigen Krakauer Gesetze die Ehe geschlossen haben, daß die verschiedenen Religionsgenossen bei dieser wichtigen Angelegenheit des Lebens auch die Pflichten der Religion und des Gewissens entweder schon erfüllt haben, oder die Erfüllung nachzuholen nicht vernachläßigen werden.

III.

Alle bisher anhängigen und künftig vorkommenden Fälle, in welchen es sich um Trennung der Ehe oder um Scheidung von Tisch und Bett handelt, können, die Ehe möge unter was immer für einer Gesetzgebung geschlossen worden seyn, nur nach den im allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuche ertheilten Vorschriften entschieden werden.

Die nach den bisherigen Gesetzen bereits getrennten und noch nicht wieder verehelichten Eheleute, denen die Wiedervereinigung mit einander allerdings erlaubt ist, können während der Lebenszeit ihres getrennten Gegentheiles nur dann und in soferne zu

za życia strony drugiej rozwiedzionej, jeżeli, i o ile nowy tenże ślub ważnym jest według patentu niniejszego.

IV.

Niniejsze rozporządzenie nie znosi wprawdzie pełnoletności, osiągniętej na mocy ustaw obecnie obowiązujących; jednakże co do obchodu ślubów małżeńskich, stanowi się, iż małoletność trwać ma aż do ukończenia roku dwudziestego czwartego.

V.

Spory o seperacyję od stołu i łoża, o rozwiązanie lub o unieważnienie małżeństwa, wyniesione być mogą, zacząwszy od dnia, w którym niniejszy patent obowiązywać zacznie, aż do zaprowadzenia sądów nowo uorganizować się mających, tylko przed sąd krajowy w Krakowie, gdzie przeprowadzone i w pierwszej instancyi będą rozstrzygane. W dalszym toku instancyj, sprawy takowe rozstrzygane będą w drugiej instancyi we Lwowie, a zaś w trzeciej instancyi przez najwyższy trybunał sądowy w Wiedniu.

Co do postępowania, służyć będą za wyłączne prawidło, zamiast dotychczasowych ustaw i zwyczajów, przepisy dekretami nadwornemi z dnia 23. Sierpnia 1819 roku l. 1595 Zbioru ustaw sądowych, tudzież z dnia 24. Grudnia 1819 l. 1639 Zbioru ustaw sądowych, ogłoszone, a oraz w anneksie niniejszego patentu zawarte.

W skutku tego, wszelkie procesa o separacyję od stołu i łoża (rozdział co do osób), o rozwiązanie małżeństwa (rozwód), lub o unieważnienie tegoż, nierozstrzygnięte jeszcze prawomocnie wyrokiem ostatecznym w dniu, w którym patent obecny obowiązywać zacznie, równie jak procesa, w których odwołanie się przeciw wyrokowi do drugiej lub trzeciej instancyi albo już uczynione zostało, albo jeszcze prawnie uczynione być może, uważane będą za sprawy niewytoczone pod rozprawę, i wolno będzie powodowi wynieść skargę swą w formach przepisanych ustawami wyżej powołanemi, w przedmiocie której postępowanie stosownie do tychże właśnie ustaw przeprowadzone być, orzeczenie zaś według art. III. obecnego patentu nastąpić powinno.

Dan w Naszem głównem i stołecznem mieście Wiedniu w dniu 23. Marca roku tysiąc ośmset pięćdziesiątego drugiego, Naszego panowania w roku czwartym.

Franciszek Józef.

Schwarzenberg m. p. **Krauss** m. p.

Z Najwyższego rozkazu,

Ransonnet m. p.

Dyrektor kancelaryi Rady Ministrów.

einer neuen Ehe schreiten, wenn und in wieferne diese neue Ehe den, durch das gegenwärtige Patent in Wirksamkeit gesetzten Vorschriften angemessen ist.

IV.

Die nach Maßgabe der gegenwärtig noch geltenden Gesetze erreichte Großjährigkeit wird durch die gegenwärtige Anordnung zwar nicht aufgehoben, in Hinsicht auf die Schließung der Ehe jedoch wird die Minderjährigkeit bis zum vollstreckten vier und zwanzigsten Jahre fortdauernd erklärt.

V.

Streitigkeiten wegen Scheidung von Tisch und Bett, Trennung oder Ungiltigkeits-Erklärung der Ehe können vom Eintritte der Wirksamkeit des gegenwärtigen Patentes und bis zum Inslebentreten der neu zu organisirenden Gerichte nur bei dem Landgerichte in Krakau anhängig gemacht, verhandelt und in erster Instanz entschieden werden. Der weitere Rechtszug in Streitigkeiten dieser Art geht in zweiter Instanz an das Appellazionsgericht in Lemberg und in dritter Instanz an den obersten Gerichtshof in Wien.

In Bezug auf das Verfahren haben die, mit den Hofdekreten vom 23. August 1819 Z. 1595, Justiz-Gesetzsammlung, und vom 24. Dezember 1819 Z. 1639, Justiz-Gesetzsammlung, kundgemachten, in dem Anhange dieses Patentes enthaltenen Vorschriften anstatt der bisherigen Gesetze und Gewohnheiten allein zur Richtschnur zu dienen.

Diesem zu Folge sind alle Prozesse wegen Scheidung von Tisch und Bett, Trennung oder Ungiltigkeits-Erklärung der Ehe, welche in dem Zeitpunkte der eintretenden Wirksamkeit dieses Patentes durch Endurtheil noch nicht rechtskräftig entschieden sind, ebenso wie jene, in welchen gegen das Endurtheil die Berufung in zweiter oder dritter Instanz entweder schon anhängig oder noch zuläßig ist, als nicht verhandelt anzusehen, und es steht dem Kläger frei, seine Klage in der durch die oben zitirten Gesetze vorgeschriebenen Form zu überreichen, über welche sodann nach eben diesen Gesetzen zu verfahren, und nach Maßgabe des Artikels III. des gegenwärtigen Patentes zu entscheiden seyn wird.

Gegeben in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien am 23. März im Achtzehnhundert zwei und fünfzigsten, Unserer Reiche im vierten Jahre.

Franz Joseph.

Schwarzenberg m. p. **Krauß** m. p.

Auf Allerhöchste Anordnung:

Ransonnet m. p.

Kanzlei-Direktor des Ministerrathes.

Anneks.

Dekret nadworny z dnia 23. Sierpnia 1819 r., wydany do wszystkich sądów apelacyjnych, w skutku Najwyższego postanowienia z dnia 7. Września 1818 r., na przedstawienie komisyi nadwornej w sprawach ustawodawstwa sądowego (nr. 1595 Zbioru ustaw sądowych).

Do przepisu o postępowaniu w sporach małżeńskich zawartego w następującym dodatku, czyni się uwagę: że i w sprawach, w których idzie o unieważnienie lub o rozwiązanie małżeństwa (rozwód), zachować należy przepisy wskazane w obowiązującej instrukcyi sądowej o przybieraniu i wpływie reprezentantów kameralnych i politycznych; gdyż przeciwnie, jeżeli idzie o małżeństwa żydowskie według §§. 133, 134 i 135 powszechnej księgi ustaw cywilnych, na mocy dekretu nadwornego z dnia 13. Listopada 1816 nr. 1296 Zbioru ustaw sądowych, nie jest potrzebnem ani zastępstwo fiskalne, ani też przybranie reprezentanta politycznego do rozpraw, lub do orzeczenia ze strony sądu.

Dodatek.

Ażeby bliżej oznaczyć wskazane §§. 94, 97 i 107 powszechnej księgi ustaw cywilnych urzędowe postępowanie w sporach małżeńskich, i zaprowadzić oraz w sądach jednostajne postępowanie w tej tak ważnej sprawie, raczył Najjaśniejszy Pan, Jego C. K. Mość ustanowić następujące przepisy, które częścią przy separacyjach od stołu i łoża (rozdziałach co do osób), częścią przy unieważnieniu i rozwiązaniu małżeństwa za prawidło służyć będą.

I. O postępowaniu przy rozdziałach co do osób, czyli separacyjach od stołu i łoża.

Zasada ogólna.

§. 1.

Spory małżonków dotyczące separacyi od stołu i łoża, przeprowadzone być muszą przy dochodzeniu nakazanem w §. 107 powszechnej księgi ustaw cywilnych, według powszechnych zasad postępowania prawnego w sprawach spornych, przyczem zastosowane będą przepisy §§. 21 i 22 postępowania sądowego zachodnio-galicyjskiego co do rozprawy ustnej w sprawach spornych, jednakże w taki sposób, jakiego wymaga pojęcie i cel dochodzenia z urzędu odbyć się mającego.

Bliższe jej oznaczenie.

§. 2.

W szczególności winien sędzia najprzód przyzwać i wysłuchać strony spór wiodące zawsze osobiście, a wedle przypadku rzeczy, może przyzwać samego tylko małżonka skargę zanoszącego, i żądać od niego, aby mu okoliczności bliżej wyjaśnił, i potrzebne dowody przedłożył.

Anhang.

Hofdekret vom 23. August 1819, an sämmtliche Appellazions-Gerichte, in Folge höchster Entschliessung vom 7. September 1818, über Vortrag der Hofkommission in Justiz-Gesetzsachen (Nr. 1595 der Justiz-Gesetzsammlung).

Zu der in dem Anhange folgenden Vorschrift über das Verfahren in streitigen Ehe-Angelegenheiten wird bemerkt: daß auch bei Verhandlungen um die Ungiltig-Erklärung und um die Trennung der Ehe dasjenige zu beobachten sei, was die geltende Gerichts-Instrukzion über die Zuziehung und Einflußnehmung der Kameral- und politischen Repräsentanten überhaupt vorschreibt, so wie dagegen in Folge Hofdekretes vom 13. November 1816 Nr. 1296 der Justiz-Gesetzsammlung, wenn es sich um Juden-Ehen, in Gemäßheit der §§. 133, 134 und 135 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches handelt, weder eine fiskalämtliche Vertretung einzutreten hat, noch die Beiziehung eines politischen Repräsentanten zur Verhandlung oder Entscheidung von Seite der Gerichts-Behörden nothwendig ist.

Anhang.

Seine Majestät haben, um das in den §§. 94, 97 und 107 des bürgerlichen Gesetzbuches angedeutete ämtliche Verfahren in streitigen Ehe-Angelegenheiten näher zu bestimmen und eine gleichförmige Verhandlung dieser wichtigen Rechtssache bei den Gerichten zu bewirken, folgende Vorschriften, die von nun an theils bei Scheidungen von Tisch und Bett, theils bei Ungiltig-Erklärung und Trennung der Ehen anzuwenden sind, festzusetzen geruht:

I. Verfahren über die Scheidung von Tisch und Bett.

Allgemeiner Grundsatz.

§. 1.

Streitigkeiten der Eheleute über die Scheidung von Tisch und Bett müssen bei der im §. 107 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches vorgeschriebenen Untersuchung im Wesentlichen nach den allgemeinen Grundsätzen des rechtlichen Verfahrens in Streitsachen behandelt, und dabei die Vorschriften der §§. 21 und 22 der westgalizischen Gerichtsordnung über die mündliche Verhandlung streitiger Rechtsangelegenheiten, jedoch so zur Anwendung gebracht werden, wie es der Begriff und Zweck einer von Amtswegen zu pflegenden Untersuchung fordert.

Nähere Bestimmung desselben.

§. 2.

Insbesondere soll der Richter erstens die streitenden Theile jederzeit persönlich vorladen und vernehmen, allenfalls zuerst den klagenden Ehegatten allein vorfordern und zu vorläufiger näherer Aufklärung der Umstände und Beibringung der erforderlichen Beweismittel anweisen.

§. 3.

P o w t ó r e. Sędzia zawsze starać się będzie pogodzić spory małżonków w ten sposób, żeby albo strona żądająca separacyi prośbę swoję dobrowolnie cofnęła, albo też, żeby strona przeciwna bez orzeczenia sądowego, na separacyję żądaną z powodów zupełnie uzasadnionych, zezwoliła, na czas pewny lub nieoznaczony.

§. 4.

P o t r z e c i e. W samem przeprowadzeniu rozprawy sądowej, sędzia nie będzie wiązanym żadnemi innemi prawidłami, jak tylko temi, które są potrzebne do pojedynczego, stosownego i gruntownego dochodzenia prawnej istoty prośby o rozdział co do osób (separacyję od stołu i łoża). Niewprowadzonych przez stronę powodów separacyi, wmieszać sędzia nie powinien, ani też dozwalać stronom i adwokatom ich, wybiegów do przewleczenia dochodzenia.

§. 5.

P o c z w a r t e. Małżonkowie małoletni lub pod kuratelą stojący, mogą się wprawdzie o ile idzie o osobiste ich prawa i obowiązki, wynikłe ze związku małżeńskiego, sami zastępować w sądzie, wszelako przywołani będą z nimi także i ich rodzice, opiekunowie lub kuratorowie do rozprawy sądowej.

§. 6.

P o p i ą t e. Gdy małżonek pozwany celem rozdziału co do osób, nie stawa na wezwanie, zmuszony będzie do stawienia się stosownemi środkami, i tylko gdzie tego uskutecznić nie można, wyda sędzia przeciw niemu wyrok zaoczny, ostrzegłszy go uprzednio o skutkach nieposłuszeństwa jego. Gdyby miejsce pobytu jego nie było wiadome, postąpić należy przeciw niemu według §. 498 *) postępowania sądowego dla Galicyi zachodniej.

§. 7.

P o s z ó s t e. W protokóle rozpraw sądowych zawsze zapisane będzie nazwisko, stan, zamieszkanie, profesyja, wiek, wyznanie obudwóch małżonków i dzieci zawartego małżeństwa, tudzież liczba, wiek i płeć dzieci, oraz uczyniona będzie w nim także wzmianka i o tem, czy istnieją pakta przedślubne.

---

*) Dekretem nadwornym z dnia 22. Października 1819 r., udzielone zostało objaśnienie wszystkim sądom apelacyjnym, iż odwołanie się na §. 498 ustawy o postępowaniu sądowem dla Galicyi zachodniej, odnieść należy tylko do tłómaczenia włoskiego tejże ustawy, który się zgadza z §. 512 tekstu oryginalnego niemieckiego ustawy o postępowaniu sądowem dla Galicyi zachodniej, nr. 329 Zbioru ustaw sądowych.

§. 3.

Er soll zweitens die Streitigkeiten der Eheleute immer durch gütlichen Vergleich dahin beizulegen versuchen, daß entweder das Scheidungsgesuch freiwillig zurückgenommen, oder die aus vollgiltigen Gründen verlangte Scheidung von dem anderen Theile ohne rechtliches Erkenntniß auf bestimmte oder unbestimmte Zeit bewilliget werde.

§. 4.

In der Verhandlung selbst ist er drittens an keine anderen Regeln gebunden, als die das Wesentliche einer einfachen, zweckmäßigen und gründlichen Untersuchung über die rechtliche Beschaffenheit des Scheidungsgesuches ausmachen. Nicht angebrachte Scheidungsursachen soll er nicht einmengen, auch weder den Parteien, noch ihren Vertretern Umtriebe zur Verlängerung der Untersuchung gestatten.

§. 5.

Minderjährige oder unter Kuratel stehende Eheleute haben sich zwar viertens in Ansehung ihrer aus der ehelichen Gesellschaft herrührenden, blos persönlichen Rechte und Verbindlichkeiten selbst zu vertreten, jedoch sollen mit ihnen auch ihre Eltern, Vormünder oder Kuratoren zu den gerichtlichen Verhandlungen zugezogen werden.

§. 6.

Wenn fünftens der auf die Scheidung belangte Ehegatte der gerichtlichen Vorladung nicht Folge leistet, so soll er durch schickliche Zwangsmittel zu erscheinen genöthiget, und nur, wenn dies nicht thunlich wäre, nach vorausgegangener Warnung vor den Folgen seines Ungehorsames, auf Ausbleiben gegen ihn erkannt werden. Wäre der Aufenthalt desselben unbekannt, so ist nach Vorschrift des §. 498 *) der Gerichtsordnung für Westgalizien gegen ihn zu verfahren.

§. 7.

In dem Protokolle über die gerichtlichen Verhandlungen muß sechstens jederzeit Name, Stand, Wohnort, Gewerbe, Alter und Religion der beiden Eheleute, die Zeit der geschlossenen Ehe, die Anzahl, das Alter und Geschlecht der Kinder angemerkt, auch daraus ersichtlich seyn, ob Ehepakten errichtet worden seien.

---

*) Durch Hofdekret vom 22. Oktober 1819 wurde sämmtlichen Appellazions-Gerichten bedeutet, daß diese Berufung auf den §. 498 der westgalizischen Gerichtsordnung nur von der italienischen Uebersetzung derselben zu verstehen sei, welcher mit dem §. 512 des deutschen Urtextes der westgalizischen Gerichtsordnung Nr. 329 der Justiz-Gesetzsammlung, zusammentrifft.

O nieprzypuszczalności zastrzeżenia przy separacyi dobrowolnej.

§. 8.

Przy zezwoleniu na separacyję, upraszaną za wzajemnem porozumieniem stron obudwóch, sędzia nie może przypuścić żadnego zastrzeżenia dalszych rozpraw sądowych o utrzymanie małżonki i dzieci, o wyszczególnienie majątku, lub o inne pretensyje małżonków; a więc, jeżeli obiedwie strony nie ugodziły się zupełnie i bezwarunkowo względem wszystkich w zwyżrzeczonych punktów, rozdział co do osób miejsce mieć będzie tylko za orzeczeniem prawnem, z powodów wskazanych w §. 109 powszechnej księgi ustaw cywilnych.

O prowadzeniu dowodów.

§. 9.

Jeżeli idzie o separacyję od stołu i łoża, osądzi sędzia według powszechnego przepisu postępowania sądowego, o ile przypuścić i za prawomocny uznać można dowód w ogólności, a mianowicie dowód przez wyznanie lub przysięgę małżonków.

§. 10.

Jeżeli strony obiedwie nie zgadzają się względem okoliczności czynu, rzecz rozstrzygających, przypuszczonym będzie dowód przez świadków lub biegłych, przez rezolucyję, przeciw której każdej stronie zostawiono rekurs wolny, przysięga zaś główna, lub przysięga uzupełniająca, zarządzona być ma przez wyrok.

§. 11.

Przy wysłuchaniu biegłych i świadków, scislę zachowane będą powszechne przepisy postępowania sądowego, o ile mają wpływ stanowczy na moc dowodu wyznań. Sędzia sam ułożyć winien zapytania do świadków, korzystając jednakże przytem i z zapytań, jakieby przez strony podane zostały. Według potrzeby będzie nawet mógł sam wysłuchać świadków podlegających innemu sędziemu, w którymto celu udać się ma do właściwego ich sędziego, ażeby im nakazał stawić się do wysłuchania.

O wyroku i środkach prawnych przeciw niemu.

§. 12.

Po zupełnie ukończonem dochodzeniu, sędzia albo zezwoli wyrokiem na separacyję od stołu i łoża, albo odrzuci prośbę o to; a w pierwszym przypadku zarazem i względem tego orzeknie: czy jednemu, lub drugiemu małżonkowi, czy obudwom, czy też żadnemu z nich winę co do rozdziału osób przypisać należy.

Unzulässiger Vorbehalt bei einer freiwilligen Scheidung.

§. 8.

Bei Bewilligung einer zu Folge beiderseitigen Einverständnisses angesuchten Scheidung kann kein Vorbehalt weiterer rechtlicher Verhandlungen über Unterhalt der Ehegattin und Kinder, Auseinandersetzung des Vermögens oder andere gegenseitige Ansprüche der Eheleute zugelassen, mithin insoferne nicht beide Theile über alle diese Gegenstände vollständig und unbedingt ausgeglichen sind, der Scheidung nur durch rechtliches Erkenntniß, aus den in dem §. 109 des bürgerlichen Gesetzbuches vorkommenden Gründen, stattgegeben werden.

Beweisführung.

§. 9.

Die Zulässigkeit und rechtliche Kraft des Beweises überhaupt, und insbesondere des Beweises durch das Geständniß oder den Eid der Ehegatten ist, so viel die Scheidung von Tisch und Bett betrifft, nach der allgemeinen Vorschrift der Gerichtsordnung zu beurtheilen.

§. 10.

Insoferne beide Theile über die entscheidenden Thatumstände nicht zu vereinigen sind, soll der Beweis durch Zeugen oder Kunstverständige durch einen Bescheid, wogegen jedem Theile der Rekurs offen steht, zugelassen, auf den Haupt- oder Erfüllungseid aber durch Urtheil erkannt werden.

§. 11.

Bei Vernehmung der Kunstverständigen und Zeugen müssen die allgemeinen Vorschriften der Gerichtsordnung, insoferne sie auf die Beweiskraft der Aussagen wesentlichen Einfluß haben, genau beobachtet werden. Die Fragen, welche an die Zeugen gestellt werden sollen, hat der Richter selbst zu entwerfen, jedoch dabei auch die allenfalls von den Parteien gestellten Fragesätze zu benützen. Er kann nach Erforderniß der Umstände auch fremder Gerichtsbarkeit unterworfene Zeugen selbst vernehmen und sich zu solchem Ende an ihren gehörigen Richter verwenden, daß sie zum Verhöre zu erscheinen angewiesen werden mögen.

Urtheil und Beschwerden dagegen.

§. 12.

Nach gänzlich beendigter Untersuchung muß die Scheidung von Tisch und Bett durch Urtheil bewilliget oder abgeschlagen und im ersteren Falle zugleich ausdrücklich darüber erkannt werden: ob der eine oder der andere Ehegatte, oder jeder Theil, oder keiner von beiden an der Scheidung Schuld trage.

Co do środków prawnych i zażaleń przeciw wyrokowi, obowiązywać będzie powszechny przepis postępowania sądowego.

Gdyby sędzia wyższy znalazł istotne wady w dochodzeniu, wówczas przed orzeczeniem w przedmiocie głównym, takowe z urzędu poprawić nakaże.

II. O postępowaniu w razie unieważnienia lub rozwiązania małżeństwa (rozwodu).

Zasada ogólna.

§. 13.

Powyższe przepisy o postępowaniu w przypadkach rozdziału co do osób, t. j. separacyi od stołu i łoża, zastosowane będą także w razie dochodzenia nieważności lub na prośbę o rozwiązanie małżeństwa (§§. 97 i następujące powszechnej księgi ustaw cywilnych), jednakże tak dalece tylko, o ile takowe pogodzić się dadzą z rozporządzeniami prawa co do utrzymania w swej mocy małżeństwa, co do niedopuszczalności dowodu przez przysięgę, lub wyznanie małżonków, i co do dochodzenia z urzędu przeszkód małżeństwa wspomnionych w §. 94. powszechnej księgi ustaw cywilnych.

Bliższe jej oznaczenie.

§. 14.

W szczególności nakaże sędzia obudwom małżonkom, tudzież temu, któremu poleci obronę małżeństwa, ażeby stawili się osobiście, zakomunikuje obrońcy podane pismo, lub uczynione doniesienie wraz z alegatami, każe wyłożyć każdej stronie przedmiot dochodzenia w sposób stosowny i w porządku należytym, zażąda potrzebnych dokumentów i aktów, lub sam takowe sprowadzi; wysłucha świadków i biegłych, wyjaśni dokładnie w ten sposób okoliczności stanowcze, wyprowadzi też przytem na jaw powody wytoczone dla unieważnienia lub rozwiązania małżeństwa, lecz oraz scisle je roztrząsać będzie i małżeństwo ważne pod opiekę swą weźmie, broniąc go z urzędu przeciw wszelkiemu występowaniu swawolnemu, a w ogólności rozprawy w taki sposób prowadzić będzie, ażeby z nich albo nieważność małżeństwa, lub prawo żądania jego rozwiązania, bez względu na własne zeznanie, lub porozumienie małżonków jasno się wykazało, albo też niepodobieństwo udowodnienia tegoż żadnym wątpliwościom nie podlegało.

O usiłowaniu połączenia napowrót małżonków.

§. 15.

Gdyby prośba małżonka o unieważnienie lub o rozwiązanie małżeństwa była widocznie bezzasadną, przyzwie go sędzia zosobna, i starać się będzie przez stosowne przedstawienia nakłonić go, ażeby dobrowolnie odstąpił od zamiaru swego.

Für die Rechtsmittel und Beschwerden gegen das Urtheil gilt die allgemeine Vorschrift der Gerichtsordnung.

Fände der obere Richter wesentliche Gebrechen in der Untersuchung, so soll er vor Entscheidung der Hauptsache die Fehler von Amtswegen verbessern lassen.

II. Verfahren über die Ungiltigkeit oder Trennung der Ehe.

Allgemeiner Grundsatz.

§. 13.

Die hier für das Verfahren über die Scheidung von Tisch und Bett ertheilten Vorschriften finden auch in den Fällen einer Untersuchung über die Ungiltigkeit oder angesuchte Trennung der Ehe (§. 97 und die folgenden des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches) insoferne ihre Anwendung, als sie sich mit den Anordnungen des Gesetzes über die Aufrechthaltung der Ehen, über die Unzulässigkeiten des Beweises durch Eid oder Geständniß der Ehegatten, und über die von Amtswegen einzuleitende Untersuchung der im §. 94 des bürgerlichen Gesetzbuches angeführten Ehehindernisse vereinigen lassen.

Nähere Bestimmung desselben.

§. 14.

Insbesondere soll der Richter beide Eheleute und denjenigen, dem er die Vertheidigung der Ehe anvertraut, persönlich vorladen, dem letzteren die überreichte Schrift oder eingelangte Anzeige sammt Beilagen mittheilen, jeden Theil über den Gegenstand der Untersuchung zweckmäßig und in gehöriger Ordnung verhandeln lassen, die nöthigen Aktenstücke und Urkunden abfordern, oder selbst herbeischaffen; Zeugen und Kunstverständige vernehmen, auf solche Art die entscheidenden Thatumstände vollständig aufklären, dabei die für die Ungiltigkeit oder Auflösung der Ehe angeführten Gründe zwar in ihr volles Licht setzen, aber auch strenge prüfen, und eine giltige Ehe gegen jede willkührliche Anfechtung von Amtswegen in Schutz nehmen; überhaupt die Verhandlung so leiten, daß die Ungiltigkeit der Ehe, oder das Recht, die Auflösung derselben zu verlangen, entweder ohne Rücksicht auf eigenes Geständniß oder Uebereinkommen der Eheleute klar erwiesen, oder die Unmöglichkeit dieses Beweises außer Zweifel gesetzt werde.

Versuch einer Wiedervereinigung.

§. 15.

Wäre das Gesuch des einen Ehegatten um Ungiltig-Erklärung oder Auflösung der Ehe auffallend ungegründet, so soll er vorerst allein vorgeladen und durch zweckmäßige Vorstellungen wo möglich dahin vermocht werden, von seinem Vorhaben freiwillig abzustehen.

§. 16.

Gdyby małżeństwo rzeczywiście było nieważnem, jednakże przeszkody do tego usunąć się dały przez następną dyspenzacyję, przez zezwolenie osoby skrzywdzonej w prawach swych lub przez potwierdzenie władzy, wówczas należy zastosować przepis §. 98 powszechnej księgi ustaw cywilnych. Równie też, jeżeli strony niekatolickie żądają rozwiązania małżeństwa, przyłoży sędzia wszelkich wedle okoliczności starań, ażeby ich pogodzić w dobry sposób i pojednać umysły zrażone.

O obowiązkach obrońcy małżeństwa.

§. 17.

Ustanowiony do obrony małżeństwa będzie winien dokładnie dochodzić wszystkich okoliczności, podanych za powód do rozwiązania lub unieważnienia małżeństwa, z należytem staraniem rozpoznać, czy i jak dalece prośba uzasadnioną jest w prawie, i opartą na dowodzie zupełnie dostatecznym, lub jakie zarzuty i opozycyje przeciw niej czynione być mogą, i o tem wszystkiem wyjawić sądowi gruntowne i sumienne zdanie swoje.

Gdyby obrońca tu w czem uchybił, winien go sędzia z urzędu naprowadzić.

O wyroku i środkach prawnych przeciw niemu.

§. 18.

Po skończonem dochodzeniu musi sędzia wydać orzeczenie swe wyrokiem. Jeżeli wyrok wypadnie za ważnością, lub przeciw rozwiązaniu małżeństwa, wówczas miejsce mieć będą przeciw takowemu te środki prawne i zażalenia, jakie w ogólności są przepisane. Jeżeli zaś wyrok wypadnie za nieważnością i rozwiązaniem małżeństwa, wówczas ustanowiony obrońca tegoż winien każdego razu bez dalszego zapytania, w terminie zwyczajnym założyć przeciw temu apelacyję, a w razie, gdyby małżeństwo obudwuch stron katolickich, lub też choćby jednej strony katolickiej uznane było za nieważne, nawet przeciw wyrokom równobrzmiącym założyć rewizyję i żądać, ażeby akta po komunikacyi pism apelacyjnych i rewizoryjnych przesłane zostały do sądu wyższego.

Nad wypełnieniem tego przepisu czuwać będą z urzędu pierwszy sąd wyrokujący, i przybrany reprezentant polityczny.

§. 19.

Jeżeli małżeństwo uznane będzie za nieważne lub rozwiązane, sąd z urzędu swego zarządzi, ażeby wyrok gdy przejdzie w moc prawa, zapisany został do księgi małżeństw stosownie do §. 122. powszechnej księgi ustaw cywilnych.

§. 16.

Kann im Falle einer mit Recht für ungiltig angegebenen Ehe das Hinderniß durch nachträgliche Dispensazion, Einwilligung der in ihren Rechten gekränkten Person oder Genehmigung der Behörde gehoben werden: so muß die Vorschrift des §. 98 des bürgerlichen Gesetzbuches zur Anwendung gebracht, auch bei einer von Akatholiken angesuchten Auflösung der Ehe nach Beschaffenheit der Umstände eine gütliche Ausgleichung zu bewirken und die getrennten Gemüther wieder zu vereinigen gesucht werden.

Pflichten des Vertheidigers der Ehe.

§. 17.

Wer zur Vertheidigung der Ehe bestellt ist, hat über alle als Grund der Trennung oder Ungiltig-Erklärung angegebene Umstände genaue Erkundigung einzuziehen, in wie ferne der Antrag in dem Gesetze gegründet und durch vollständigen Beweis unterstützt sei, oder welche Einwendungen und Bedenken denselben entgegenstehen, sorgfältig zu untersuchen, und sich hierüber gegen das Gericht gründlich und gewissenhaft zu äußern.

Hätte er hierin irgend etwas versehen, so muß er von dem Richter von Amtswegen zurecht gewiesen werden.

Urtheil und Rechtsmittel dagegen.

§. 18.

Nach geschlossenem Verfahren muß durch Urtheil entschieden werden. Fällt dasselbe für die Giltigkeit oder gegen die Trennung der Ehe aus, so finden dagegen die im Allgemeinen zulässigen Rechtsmittel und Beschwerden Statt. Ergeht es aber auf die Ungiltigkeit und Trennung der Ehe, so muß der aufgestellte Vertheidiger derselben immer ohne weitere Rückfrage in der gewöhnlichen Frist die Appellazion, und in dem Falle, wo zwischen Katholiken, oder wenn ein Theil katholisch ist, auf die Nichtigkeit der Ehe erkannt wird, selbst bei gleichförmigen Urtheilen die Revision anmelden, und nach dem Wechsel der Appellazions- oder Revisionsschriften die Akten-Einsendung an die höhere Behörde verlangen. Hierauf ist die erste erkennende Behörde und der beigezogene politische Repräsentant von Amtswegen zu wachen schuldig.

§. 19.

Wenn die Ehe für ungiltig erklärt oder getrennt wird, muß nach eingetretener Rechtskraft dieses Erkenntnisses von Amtswegen die Verfügung getroffen werden, daß dasselbe nach Anleitung des §. 122 des bürgerlichen Gesetzbuches in das Trauungsbuch eingetragen werde.

Dekret nadworny z dnia 24. Grudnia 1819, wydany do wszystkich sądów apelacyjnych na zapytanie sądu apelacyjnego czeskiego, zgodnie z komisyją nadworną dla ustawodawstwa sądowego (nr. 1639 Zbioru ustaw sądowych).

Na zapytanie, w jaki sposób rozumieć i przez sąd wyższy zastosować należy ostatni ustęp §. 12. przepisu o postępowaniu w sporach małżeńskich, ogłoszonego dekretem nadwornym z dnia 23. Sierpnia 1819 nr. 1595 Zbioru ustaw sądowych, służyć ma za prawidło objaśnienie następujące:

§. 12. powyższego przepisu nie żąda, żeby sędzia wyższy, gdy spostrzeże wady stanowcze w dochodzeniu sporu małżeńskiego, znosił wyrok sędziego niższego i nakazał nowe dochodzenie i wydanie nowego wyroku; ponieważ czasem niedostateczność wydająca się istotnie ważną według aktów nadesłanych, po bliższem wyjaśnieniu okazuje się mniej już ważną; lub też, ponieważ temu bez kasacyi wyroku pociągającej za sobą zawsze pomnożenie pracy i kosztów, zaradzić można w sposób inny dla praw stron nie szkodliwy; np. gdyby sędzia niższy oczywiście nie wyprowadził wszystkich okoliczności mających wpływ na rozstrzygnienie, bez uczynienia wzmianki w aktach o przyczynie tego, a sędzia wyższy powody znalazł do domniemywania, iż wyprowadzenie takowe czyli dochodzenie dla szczególnej właściwości przypadku było niepodobnem; albo gdyby sędzia niższy nie odebrał przysięgi od którego z świadków, ponieważ zeznania jego uważał za nieważne, a sędziemu wyższemu przeciwnie zdawały się być takowe ważnemi, a więc i przysięga świadka potrzebną.

Tenże §. 12 nie przepisuje także, ażeby sędzia wyższy nakazał niższemu oświadczyć się po usunięciu wad, czyli pozostaje przy swoim wyroku, lub też w jaki sposób natedy takowy odmienić zamyśla; takowe bowiem postępowanie nakazanem jest tylko w §. 438 pierwszej, i w §. 403 drugiej części ustawy karnej jedynie na ten przypadek, gdy wyrok kryminalny, jeszcze nie ogłoszony, przedłożony być ma z urzędu sędziemu wyższemu; tu zaś zachodzi przypadek, iż wyrok cywilny stronom już ogłoszony, w skutku założonego zażalenia jednej strony drogą powołania, przedłożony został sędziemu wyższemu, w którym tedy razie nie może być przyznane sędziemu niższemu prawo zmienienia wyroku własnego.

Ztąd wynika samo przez się, iż §. 12 przepisu umyślnie nie oznacza w jaki sposób sędzia wyższy zarządzić ma poprawienie wad istotnych w dochodzeniu sporu małżeńskiego, lecz pozostawił zdaniu sędziego, czy to uskutecznić zechce wedle okoliczności przez zniesienie wyroku sędziego niższego, czy przez nakazane uzupełnienie dochodzenia, wypełnienie formalności przepisanej, lub przez zażądanie bliższego objaśnienia.

Hofdekret vom 24. Dezember 1819, an sämmtliche Appellazionsgerichte, über Anfrage des böhmischen Appellazionsgerichtes, einverständlich mit der Hofkommission in Justiz-Gesetzsachen (Nr. 1639 der Justiz-Gesetzsammlung).

Ueber die Anfrage: wie der letzte Satz des §. 12 der durch Hofdekret vom 23. August 1819 Nr. 1595, der Justiz-Gesetzsammlung, erlassenen Vorschrift über das Verfahren in streitigen Ehe-Angelegenheiten zu verstehen und von dem Obergerichte in Anwendung zu bringen sei? wird zur Richtschnur vorgeschrieben:

Der §. 12 der genannten Vorschrift fordert nicht, daß der obere Richter bei Wahrnehmung wesentlicher Gebrechen in der Untersuchung eines streitigen Ehefalles ohne weiters das Urtheil des unteren Richters aufhebe und eine neue Untersuchung und Urtheilsschöpfung anordne, weil bisweilen ein Gebrechen, welches nach den eingelangten Akten als wesentlich erscheint, bei näherer Aufklärung sich nicht mehr als solches darstellet; oder weil demselben ohne Kassazion des Urtheiles, die immer eine Verzögerung und Vermehrung der Kosten und Arbeit zur Folge hat, auf eine andere, den Parteirechten unschädliche Art abgeholfen werden kann; z. B. der untere Richter hätte offenbar nicht alle auf die Entscheidung Einfluß habenden Umstände erhoben, ohne daß die Ursache davon in den Akten bemerkt worden wäre, der obere Richter aber hätte Gründe zu vermuthen, daß eine solche Erhebung wegen der besonderen Beschaffenheit des Falles vielleicht unmöglich war; oder der untere Richter hätte einen Zeugen nicht beeidiget, weil er dessen Aussagen für unerheblich hielt, dem oberen Richter aber schienen diese Aussagen erheblich, mithin die Beeidigung des Zeugen nothwendig zu seyn.

Derselbe §. 12 schreibt aber auch nicht vor, daß der obere Richter dem unteren auftrage, sich nach gehobenen Gebrechen zu erklären: ob er bei seinem Urtheile verharre, oder wie er solches nunmehr abzuändern gedenke; denn dieses ist im §. 438 des ersten und im §. 403 des zweiten Theiles des Strafgesetzes nur für den Fall angeordnet, als ein noch nicht kundgemachtes Kriminal-Urtheil von Amtswegen dem Obergerichte vorgelegt wird; hier aber ist der Fall vorausgesetzt, daß ein den Parteien bereits kundgemachtes Zivil-Urtheil durch das von einer derselben ergriffene Rechtsmittel an den oberen Richter gelangt, in welchem Falle dem unteren Richter das Befugniß, sein Urtheil abzuändern, nicht mehr zugestanden werden kann.

Hieraus ergibt sich von selbst, daß der §. 12 der Vorschrift die Art und Weise, wie von dem oberen Richter die Verbesserung der als wesentlich befundenen Gebrechen in der Untersuchung eines Ehestreites einzuleiten sei, absichtlich nicht bestimmet, sondern es dem Ermessen desselben überlassen habe, dieses nach Beschaffenheit der Umstände entweder durch Aufhebung des unterrichterlichen Urtheiles, durch befohlene Ergänzung der Untersuchung, Nachtragung einer unterlassenen Förmlichkeit, oder durch Abforderung einer näheren Aufklärung zu bewerkstelligen.

84.

Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 26. Marca 1852,

(Dziennik praw państwa, część XXII., nr. 80, wydana dnia 6. Kwietnia 1852),

obowiązujące w mieście Krakowie i okręgu jego,

mocą którego wydane zostają przepisy dla przeprowadzenia niektórych postanowień powszechnej księgi ustaw cywilnych, co do prawa małżeńskiego.

Odnośnie do patentu cesarskiego z dnia 23. Marca 1852 (nr. 79 Dz. pr. p. *), którym dla miasta Krakowa i okręgu jego zaprowadzone zostały przepisy o prawie małżeńskiem i o postępowaniu w sporach małżeńskich, Ministeryjum sprawiedliwości na mocy Najwyższego upoważnienia, udzielonego sobie od Jego C. K. Apostolskiej Mości na dniu 23. Marca 1852, wydaje niniejszem następujące rozporządzenia, mające obowiązywać przez ciąg obecnie istniejącego urządzenia sądów w Krakowie.

Artykuł 1.

We wszystkich przypadkach, w których według postanowień powszechnej księgi ustaw cywilnych, jako też Najwyższego patentu z dnia 23. Marca 1852 do obchodu małżeństwa potrzebnem jest zezwolenie sądu, tudzież w przypadkach wskazanych §§. 52 i 106 powszechnej księgi ustaw cywilnych, właściwym urzędem opiekuńczym jest sąd krajowy krakowski.

Artykuł 2.

Dla osoby zamierzającej wstąpić w związki małżeńskie, a potrzebującej do tego zezwolenia opiekuna lub kuratora, ustanowić winien sąd krajowy do oddania w tej mierze oświadczenia kuratora, gdzieby zastępcy takowego dotąd jeszcze nie było ustanowionego.

Artykuł 3.

Jeżeli do rozwiązania pytania: czy do zawarcia małżeństwa udzielonem być może zezwolenie sądowe lub nie, potrzebnem się okaże dochodzenie zewnątrz Krakowa, sąd krajowy nakazać może takowe właściwemu sędzi pokoju.

Artykuł 4.

W przypadkach wskazanych §. 52 powszechnej księgi ustaw cywilnych, ma sąd krajowy dochodzić albo sam, albo przez właściwego sędzię pokoju, powodów odmówionego pozwolenia w sposób okolicznościom odpowiadający, nie

---

*) Obacz wyżej pod nr. 83.

84.

Verordnung des Justizministeriums vom 26. März 1852,

(im Reichs=Gesetzblatte, XXII. Stück, Nr. 80, ausgegeben am 6. April 1852),

wirksam für die Stadt Krakau und deren Gebiet,

womit Verfügungen zur Durchführung einiger Bestimmungen des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches über das Eherecht getroffen werden.

In Bezug auf das kaiserliche Patent vom 23. März 1852 (Nr. 79 des R. G. B. *), wodurch die Vorschriften des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches über das Eherecht und die Vorschriften über das Verfahren in Ehestreitigkeiten für die Stadt Krakau und deren Gebiet in Wirksamkeit gesetzt werden, findet das Justizministerium in Gemäßheit der, von Seiner kaiserlich=königlichen Apostolischen Majestät am 23. März 1852 ertheilten Allerhöchsten Ermächtigung, für die Dauer der gegenwärtigen Gerichtsverfassung in Krakau, folgende Anordnungen zu treffen:

Artikel 1.

In allen Fällen, in welchen nach den Bestimmungen des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches und des Allerhöchsten Patentes vom 23. März 1852 über das Eherecht, die Einwilligung der Gerichtsbehörde zur Schließung einer Ehe erforderlich ist, sowie auch in den Fällen der §§. 52 und 106 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches, ist das Landesgericht in Krakau die hiezu berufene Vormundschaftsbehörde.

Artikel 2.

Das Landesgericht hat dem Ehewerber, welcher zur Schließung der Ehe der Einwilligung eines Vormundes oder Kurators bedarf, für welchen jedoch noch kein solcher Vertreter bestellt ist, einen Kurator zur Abgabe dieser Erklärung zu bestellen.

Artikel 3.

Erhebungen, welche zur Beurtheilung der Frage, ob die gerichtliche Einwilligung zur Ehe zu ertheilen oder zu verweigern sei, nöthig befunden werden, jedoch außerhalb Krakau zu pflegen sind, kann das Landesgericht durch den betreffenden Friedensrichter vornehmen lassen.

Artikel 4.

In Fällen des §. 52 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches hat das Landesgericht die Gründe der verweigerten Einwilligung auf die, den Umständen angemessene Art, ohne einer förmlichen Prozeßhandlung stattzugeben, entweder selbst oder mittelst

*) Siehe oben unter Nr. 83.

przypuszczając formalnego procesu, i na zasadzie dochodzenia tego albo zezwolenie sądowe udzielić, albo zażalenie odrzucić.

W pierwszym przypadku ma sąd przed wydaniem rezolucyi uczynić uważnym ojca lub zastępcę, odmawiającego zezwolenia, na okoliczności przez dochodzenie wykazane, i wezwać go do powtórnego jeszcze oświadczenia co do tego, czy udziela, lub odmawia zezwolenia swego.

Artykuł 5.

Przeciw orzeczeniu sądu krajowego, będzie można założyć rekurs do sądu apelacyjnego we Lwowie. Rekurs atoliż takowy podany być musi w przeciągu dni 14 od dnia wręczenia rezolucyi, przeciw której zażalenie zamierzono.

Artykuł 6.

Przeciw orzeczeniu sądu apelacyjnego założony być może rekurs do najwyższego trybunału sądowego w przeciągu dni 14, lecz wtenczas tylko, jeżeli niem zmienione zostało orzeczenie sądu krajowego.

Artykuł 7.

Rekurs podany będzie do sędzi wyższego, który według okoliczności zażąda relacyi rzecz wyjaśniającej od sędzi niższego.

Artykuł 8.

Co się tycze zawierania kontraktów z powodu ślubów małżeńskich, dla uregulowania wzajemnych stosunków majątkowych małżonków, nie wprowadza patent cesarski z dnia 23. Marca 1852 r., o prawie małżeńskiem wydany, żadnej zmiany w ustawach dotychczasowych.

Artykuł 9.

Osoby, które przy rozpoczęciu działalności nowych przepisów o prawie małżeńskiem zadosyć uczyniły ustawom dotychczasowym co do zapowiedzi obowiązującym, czyto przez istotne wykonanie obudwóch zapowiedzi, czy też przez uzyskanie dyspensy od drugiej zapowiedzi, będą mogły przystąpić do zawarcia ślubu według przepisu powszechnej księgi ustaw cywilnych w przeciągu dni 14 od dnia, w którym nowe przepisy o prawie małżeńskiem obowiązywać zaczną. Po upływie powyższego czasu strony wypełnić będą winny przepisy powszechnej księgi ustaw cywilnych, obowiązujące także i co do zapowiedzi.

Artykuł 10.

Z dniem, w którym nowe ustawy o prawie małżeńskiem obowiązywać zaczną, uchylone zostaje nakazane dotychczasowemi ustawami zobowiązanie stron stawania przed urzędnikiem stanu cywilnego dla oddania oświadczenia i zapisania do rejestrów stanu cywilnego.

der betreffenden Friedensrichter zu erforschen, und auf Grundlage der gepflogenen Erhebung die gerichtliche Einwilligung zu ertheilen, oder die Beschwerde zurückzuweisen.

Im ersteren Falle ist vor Ausfertigung des Bescheides der, die Einwilligung verweigernde Vater oder Vertreter auf das Ergebniß der Erhebung aufmerksam zu machen und zur nochmaligen Erklärung, ob er seine Zustimmung ertheile oder verweigere, aufzufordern.

Artikel 5.

Gegen die Entscheidung des Landesgerichtes ist der Rekurs an das galizische Appellazionsgericht in Lemberg gestattet. Derselbe muß jedoch binnen 14 Tagen, von der Zustellung des Bescheides angefangen, gegen welchen die Beschwerde gerichtet ist, überreicht werden.

Artikel 6.

Gegen die Entscheidung des Appellazionsgerichtes ist der Rekurs an den obersten Gerichtshof binnen 14 Tagen, jedoch nur dann zuläßig, wenn durch dieselbe die Entscheidung des Landesgerichtes abgeändert wurde.

Artikel 7.

Der Rekurs ist bei dem höheren Richter zu überreichen, welcher nach Umständen von dem unteren Richter aufklärenden Bericht abzufordern hat.

Artikel 8.

In Bezug auf Verträge, welche aus Anlaß der Verehelichung zur Regelung der gegenseitigen Vermögensverhältnisse der Ehegatten geschlossen werden, wird durch das kaiserliche Patent vom 23. März 1852 über das Eherecht an den Bestimmungen der bisherigen Gesetze nichts geändert.

Artikel 9.

Diejenigen Personen, welche bei Beginn der Wirksamkeit der neuen Vorschriften über das Eherecht der Verpflichtung zur Eheverkündigung nach Maßgabe der bisherigen Gesetze entweder durch den wirklichen Vollzug beider Verkündigungen, oder durch Erlangung der Dispens von der zweiten Verkündigung nachgekommen waren, können innerhalb des Zeitraumes von 14 Tagen, vom Tage der beginnenden Wirksamkeit der neuen Gesetze über das Eherecht angefangen, zur Schließung der Ehe nach Vorschrift des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches schreiten. Nach Ablauf dieser Frist haben die Brautleute die Vorschriften des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches auch in Bezug auf das Aufgebot der Ehe zu beobachten.

Artikel 10.

Von der, durch die bisherigen Gesetze auferlegten Pflicht der Brautleute, sich zur Abgabe der Erklärung und Eintragung in die Zivilstandesregister dem Zivilstandes-Beamten vorzustellen, erhält es mit dem Tage, an welchem die neuen Gesetze über das Eherecht in Wirksamkeit treten, sein Abkommen.

Rozporządzenia zaś dotychczasowych ustaw, tyczące się ogłaszania i zapisywania urodzin i wypadków śmierci do rejestrów stanu cywilnego, zatrzymują moc obowiązującą aż do dalszego rozporządzenia.

Krauss m. p.

85.

Obwieszczenie Ministerstwa finansów z dnia 2. Kwietnia 1852,

(Dziennik praw państwa, część XXII., nr. 81, wydana dnia 6. Kwietnia 1852),

mocą którego z obiegu ściągnięte zostają tak 3% asygnacyje kasy centralnej z dniem wydania 1. Stycznia i 1. Lipca 1849, i z dniem 1. Stycznia 1850, jakoteż uprocentowane bilety skarbowe z dniem wydania 1. Stycznia 1850 i 1. Stycznia 1851.

Administracyja finansów postanowiła ściągnąć z obiegu tak 3% asygnacyje kasy centralnej na dniu 1. Stycznia 1849, 1. Lipca 1849 i 1. Stycznia 1850 wydane, jakoteż uprocentowane bilety skarbowe z dniem 1. Stycznia 1850 i 1. Stycznia 1851.

Dla wykonania postanowienia tego, zarządza się niniejszem wymiana wyż rzeczonych znaków pieniężnych na bilety skarbowe wydania z roku 1852, na nieuprocentowane, a tylko — gdyby w kasach nie dostawało nieuprocentowanych, także i na uprocentowane w terminach następujących:

Przez cztery miesiąca, t. j. aż do końca Lipca 1852 r., mogą takowe z wyjątkiem królestwa lombardzko-weneckiego, wymieniane być we wszystkich kasach krajowych głównych i kasach zbiorowych.

Po upływie tego terminu może mieć miejsce wymiana tychże tylko jeszcze przez dalsze trzy miesiące, t. j. aż do końca Października 1852 r., w kasach głównych krajowych, a później jeszcze przez dwa miesiące, t. j. do końca Grudnia 1852 r., w kasie wymieniawczej w Wiedniu.

Użycie wspomnionych znaków pieniężnych do wypłaty gotówką w kasach rządowych, dozwolone zostaje aż do końca Grudnia 1852 r.

Po upływie terminów wyż rzeczonych, przyjęte będą wspomnione znaki pieniężne tak do wymiany, jak w miejsce zapłaty, tylko za osobnem pozwoleniem ze strony Ministerstwa finansów.

Baumgartner m. p.

Die Anordnungen der bisherigen Gesetze in Bezug auf Bekanntgebung und Eintragung der Geburten und Sterbfälle in die Zivilstandesregister bleiben bis auf weitere gesetzliche Anordnung, in Wirksamkeit.

Krauß m. p.

85.

Kundmachung des Finanzministeriums vom 2. April 1852,

(im Reichs-Gesetzblatte, XXII. Stück, Nr. 81, ausgegeben am 6. April 1852),

womit die vom 1. Jänner und 1. Juli 1849 und vom 1. Jänner 1850 ausgefertigten 3perzentigen Zentralkasse-Anweisungen und die verzinslichen Reichsschatzscheine mit den Ausfertigungstagen vom 1. Jänner 1850 und 1. Jänner 1851 aus dem Umlaufe gezogen werden.

Die Finanz-Verwaltung hat beschlossen, die vom 1. Jänner 1849, 1. Juli 1849 und 1. Jänner 1850 ausgefertigten 3perzentigen Zentralkasse-Anweisungen, sowie auch die verzinslichen Reichsschatzscheine mit den Ausfertigungsdaten vom 1. Jänner 1850 und 1. Jänner 1851 aus dem Umlaufe zu ziehen.

Zur Vollziehung dieses Beschlußes wird die Umwechslung der erwähnten Geldzeichen gegen unverzinsliche, und nur insoferne die Kassebestände an unverzinslichen nicht hinreichen, gegen verzinsliche Reichsschatzscheine der Emission vom Jahre 1852 in den nachbenannten Terminen angeordnet:

Durch vier Monate, d. i. bis Ende Juli 1852 können dieselben bei allen Landeshaupt- und Sammlungskassen (außer dem lombardisch-venezianischen Königreiche) umgewechselt werden.

Nach Ablauf dieser Frist kann die Verwechslung nur noch durch weitere drei Monate, d. i. bis Ende Oktober 1852 bei den Landeshauptkassen, und späterhin noch durch zwei Monate, d. i. bis Ende Dezember 1852 bei der Verwechslungskasse in Wien vorgenommen werden.

Die Verwendung der angeführten Geldzeichen zu Zahlungen an Staatskassen ist bis Ende Dezember 1852 gestattet.

Nach Ablauf der eben festgestellten Termine kann die Annahme der erwähnten Geldzeichen zur Umwechslung oder an Zahlungsstatt nur über besondere Bewilligung des Finanzministeriums Platz greifen.

Baumgartner m. p.